

# Savivaldybės indėlis užtikrinant veiksmingą mokymosi pagalbą

Virginija Kazakauskienė, Švietimo skyriaus vyresnioji patarėja  
2018 m. birželio 7 d.



- \* **Mokyklų tinklas kuriamas ir ugdymas finansuojamas nesiekiant gerinti mokinių ugdymo(-si) rezultatų** (mažėjant mokyklų skaičiui, **ne**mažėja išlaidos jų išlaikymui, savivaldybės **nesieja** mokyklų tinklo pertvarkos su ugdymo(-si) rezultatais, ministerija **neįgaliota** ir **neturi** įtakos pervarkant mokyklų tinklą ir kt.)
- \* **Mokyklų vadovai ir pedagogai neatsakingi ir neatskaitingi už mokinių ugdymo(-si) rezultatus** (**ne**užtikrinama, kad visoms mokykloms vadovautų lyderiai, **ne**užtikrinama, kad mokyklų vadovų veikla būtų nukreipta į veiklos rezultatų išsikėlimą ir gerinimą, **ne**reikalaujama, kad mokyklų vadovai tinkamai atsiskaitytų už veiklos rezultatus, **ne**teikiama sisteminė pagalba veiklos tobulinimui, atlikus mokyklos išorės vertinimą, mokytojai **ne**motyvuojami tobulėti ir siekti gerinti mokinių ugdymo(-si) rezultatus ir kt.)
- \* **Mokyklos ir jų steigėjai nesupranta ugdymo pagal poreikius svarbos ir neturi išteklių jam užtikrinti** (ugdymos(-si) poreikiai nustatomi ir individualūs ugdymo planai sudaromi **ne** visiems mokiniams, **ne**užtikrinant ugdymosi pagal poreikius, mokiniai naudojami korepetitorių paslaugomis, **ne** visos mokyklos supranta pažangos stebėsenos svarbą ir įtraukia tėvus siekiant geresnių rezultatų ir kt.)



**„JAUSTIS NELAIMINGAM DIDELIO PROTO  
NEREIKIA“**

Arnauld Desjardins

# Bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos planai

- \* 2004-2012 metų (struktūrinė pertvarka)
- \* 2012-2015 metų (ekonominio efektyvumo didinimas)
- \* 2016-2020 metų (individualumo atskleidimas)

# Bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pokyčiai

	Mokyklų skaičius / mokinių skaičius	
	2004-2005 m. m.	2017-2018 m. m.
<b>Pradinės mokyklos</b> (su mokyklomis-darželiais)	<b>12 / 1698</b>	<b>4 / 925</b>
<b>Progimnazijos</b>	<b>-</b>	<b>16 / 10383</b>
<b>Pagrindinės mokyklos</b>	<b>11 / 6652</b>	<b>4 / 757</b>
<b>Vidurinės mokyklos</b>	<b>17 / 15805</b>	<b>-</b>
<b>Gimnazijos</b>	<b>4 / 3172</b>	<b>12 / 6080</b>
Iš viso <b>mokyklų</b>	<b>44</b>	<b>36</b>
Iš viso <b>mokinių</b>	<b>27327</b>	<b>18145</b>

# Mokyklų individualumas

- \* Sudaryti galimybes veikti **individualius mokinių** poreikius tenkinančioms mokykloms (Klaipėdos miesto savivaldybės 2013 -2020 m. strateginis plėtros planas)
- \* **Individualius mokinių** poreikius tenkinančių mokyklų plėtra (Klaipėdos bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos 2016-2020 metų bendrasis planas)
- \* Sukurti ir įgyvendinti bendrojo ugdymo mokyklų **kokybės užtikrinimo** sistemą, gerinant mokinių bendrąjį raštingumą (Klaipėdos miesto savivaldybės 2013 -2020 m. strateginis plėtros planas)

# Mokyklos individualumas

- \* Paskirtis (bendrosios ir specialiosios)
- \* Struktūra
- \* Vykdomos programos
- \* Integruojami sampratų elementai
- \* Ugdymo modeliai
- \* Taikomos mokymo(si) formos

# Mokyklos paskirtis

- \* Bendrosios paskirties mokyklos pagal tipus (gimnazijos, progimnazijos, pagrindinės mokyklos, pradinė mokykla, mokyklos-darželiai)
- \* Specialiosios paskirties mokyklos (Litorinos, „Medeinės“, Ievos Simonaitytės mokykla)



# Teikiamų programų įvairovė

- \* Kryptingo meninio ugdymo („Žaliakalnio“ gimnazija, Simono Dachso, Gedminų, Liudviko Stulpino, „Vyturio“ progimnazijos)
- \* Inžinerinio ugdymo Martyno Mažvydo progimnazija)
- \* Tarptautinės programos (planuojama)

# Įvairių sampratų elementų įgyvendinimas

- \* Montessori pedagogikos
- \* Valdorfo pedagogikos
- \* Humanistinės kultūros ugdymo
- \* Sporto ir sveikatos ugdymo
- \* Katalikiškojo ugdymo
- \* Ekologijos ir aplinkos technologijų ugdymo
- \* Klasikinio ugdymo
- \* Akademinį ugdymosi poreikių (samprata kuriama)
- \* Jūrų kadetų (kuriama)

# Ugdymo modelių ir formų įvairovė

- \* „Geros pradžios“ klasės („Gilijos“ pradinė, „Varpelio“ mokykla-darželis, Simono Dacho progimnazija)
- \* Alternatyviojo ugdymo (planuojama)
- \* Ligoninės klasės (Vitės pagrindinė mokykla, Baltijos gimnazija)
- \* Nuotolinis mokymas („Vyturio“ progimnazija, Baltijos, „Žaliakalnio“ gimnazijos)
- \* EMILE klasės (Martyno Mažvydo, „Smeltės“ progimnazijos, „Aukuro“, Baltijos gimnazijos)
- \* Klasės, pritaikytos judėjimo negalią turintiems vaikams (Baltijos gimnazija, Martyno Mažvydo progimnazija)
- \* Sporto klasės (planuojama)

# Tolesni pokyčiai - ne tik mokymosi prieinamumui

- \* Jūrų kadetų mokyklos kūrimas
- \* Tarptautinių programų įgyvendinimas
- \* Sporto klasių steigimas
- \* Naujos mokyklos statyba
- \* ???



# Pagalbos įstaigų veiklos užtikrinimas

- \* Pedagoginės psichologinės tarnybos veiklos plėtra
- \* Pedagogų švietimo ir kultūros centro veiklos modernizavimas
- \* Regos ugdymo centro veiklos užtikrinimas

# Pagalbos specialistų poreikio užtikrinimas

- \* Specialieji pedagogai
- \* Psichologai
- \* Socialiniai pedagogai
- \* Mokytojo padėjėjai



# Bendrųjų ugdymo planų teikiamų galimybių užtikrinimas

- \* Bendrųjų ugdymo planų „skaitymas“ ir interpretavimas:
  - su Švietimo skyriaus specialistais;
  - su mokyklų direktorių pavaduotojais ugdymui;
  - su mokyklų vadovais;
  - individualus konsultavimas
- \* Bendri susitarimai dėl diskutuotinų nuostatų
- \* Mokyklų ugdymo planų projektų derinimas



# Bendrųjų ugdymo planų teikiamų galimybių užtikrinimas

- \* Mokyklų ugdymo planų **pasirenkamosios dalies** įvairovės skatinimas (pasirenkamieji dalykai, dalykų moduliai, neformaliojo vaikų švietimo programos ir kt.)
- \* **Maksimalaus** mokyklų ugdymo plano **valandų skaičiaus** derinimas
- \* Mokyklų ugdymo planuose numatytų valandų **finansavimo** užtikrinimas
- \* **6 proc.** lėšų perskirstymas
- \* **SB lėšų** skyrimas (2 mokykloms)

# Mokyklų ugdymo planų įgyvendinimo vertinimas

- \* Netradicinių ugdymo dienų organizavimo vertinimas (ankstesnė BUP sąvoka)
- \* Kultūrinės–pažintinės veiklos mokyklose vertinimas
- \* Edukacinių–kultūrinių programų įgyvendinimas
- \* Neformaliojo vaikų švietimo programų įgyvendinimo įsivertinimas ir kaita

# Mokyklų ugdymo planų įgyvendinimo vertinimas

\* Valandų , skirtų ugdymosi poreikiams tenkinti, panaudojimo tikslingumas (atlikta analizė 7 mokyklose) ir pateiktos **išvados:**

- \* 1. Tarifikuotos valandos naudojamos naudojamos
- \* -moduliams (dažniausiai matematikos ir lietuvių kalbos),
- \* -ilgalaikėms dalykų konsultacijoms
- \* -kūno kultūros berniukų ir mergaičių grupėms sudaryti (diferencijuotas mokymas)
- \* -pagilintam dalykų mokymui (vokiečių, anglų kalbų, mokinių
- \* -tiriamiesiems darbams, sampratos elementų įgyvendinimui;
- \* -Karjeros ugdymo programos įgyvendinimui
- \* -kryptingo meninio ugdymo programų įgyvendinimui
- \* -EMILE projekto įgyvendinimui
- \* ikiprofesiniam ugdymui.

# Mokyklų ugdymo planų įgyvendinimo vertinimas

- \* ... pateiktos **išvados:**
- \* 2. Mokyklose yra konkretūs ir aiškūs susitarimai dėl pagal poreikį konsultacijoms naudojamų valandų.
- \* 3. Pagal poreikį konsultacijas mokyklos organizavo rugsėjo – gegužės mėnesiais.
- \* 4. Skirtingas pagal poreikį panaudotų valandų skaičius: nuo 0 iki 100 proc. galimų naudoti valandų.
- \* 5. Mokyklose konsultacijos vykdytos skirtingai pagal klasių grupes: vienoje mokyklose - visų klasių grupių mokiniams, kitose-tik atskirose klasių grupėse.
- \* 6. Pagal mokomuosius dalykus konsultacijos daugiausia skirtos lietuvių kalbos, matematikos, anglų kalbo, istorijos dalykų mokymui, mažiau – gamtos mokslų dalykų mokykuisi
- \* 7. Dalis trumpalaikėms konsultacijoms naudojamų valandų tarifikuojama mokytojams keliems mėnesiams į priekį, todėl šios konsultacijos tampa nuolatinėmis ir nebegali būti pagal poreikį skiriamos kitų dalykų mokinių pasiekimams gerinti.

# Mokyklų ugdymo planų įgyvendinimo vertinimas

- \* Konsultacinių valandų panaudojimo **rekomendacijos:**
- \* 1. Mokyklų UP įteisinti mokyklų bendruomenių susitarimus dėl ugdymo valandų, skirtų ugdymosi poreikiams tenkinti, mokymosi pagalbai teikti, panaudojimo. Šie susitarimai turėtų būti grindžiami mokinių pasiekimų analize ir aukštesnės ugdymo kokybės siekiu, atsižvelgiama į mokyklos iškeltus ugdymo prioritetus, spręstinas ugdymo problemas; atspindėti mokyklos vykdomų savitų pedagoginių sampratų elementus ir užtikrinti tradicinių mokyklos įgyvendinamų programų tęstinumą

# Mokyklų ugdymo planų įgyvendinimo vertinimas

- \* **...rekomendacijos:**
- \* 2. . UP ir tarifikacijose vartoti ne tik „trumpalaikės“ (trumpesnė už pamokos trukmę) bei „ilgalaikės“ (trukmė lygi pamokos trukmei) konsultacijos sąvokas, bet ir apibrėžti „nuolatinės“ (tarifikuota mokytojui visam mokslo metų laikotarpiui ir įeina į mokytojų krūvį, tačiau mokinio požiūriu gali būti ir ilgalaikė, ir trumpalaikė) bei „pagal poreikį skiriamos“ (netarifikuojama mokytojui iš anksto, o skiriama atskiru įsakymu iškilus poreikiui, tačiau mokiniui ji gali būti ir trumpalaikė, ir ilgalaikė) konsultacijų sampratas

# Mokyklų ugdymo planų įgyvendinimo vertinimas

- \* **...rekomendacijos:**
- \* 2. priimti aiškius ir konkrečius susitarimus dėl valandų, skirtų konsultacijoms poreikio ir naudojimo, siejant su nuolatine mokinių pasiekimų stebėseną. Mokyklų priimtuose susitarimuose turi atsispindėti pagal poreikį konsultacijų skyrimo principai, numatyta, kuriais atvejais individualiam mokiniui, mokinių grupei, klasei skiriama konsultacinė valanda, jos fiksavimas, numatomas konsultacijos forma teikiamos mokymosi pagalbos dažnumas ir intensyvumas, skyrimo trukmė, terminas, priklausomai nuo jos reikalingumo mokiniui (mokinių grupei) ir mokytojo rekomendacijų.

# Mokyklų ugdymo planų įgyvendinimo vertinimas

- \* **...rekomendacijos:**

- \* 3. Atsakingai mokyklų UP ir tarifikacijose numatyti optimalų valandų, skiriamų mokytojams direktoriaus įsakymais per visus mokslo metus konsultacijoms, skaičių, įvertinus realų jų poreikį ir tikslingą naudojimą mokinių ugdymosi reikmėms bei jų pasiekimų gerinimui. Mokyklų UP ir tarifikacijose suplanuotų valandų, skiriamų pagal poreikį naudoti konsultacijoms, skaičius turi atitikti faktinį valandų pagal paskirtį panaudojimą **90 – 100 proc.** Galimybė kiekvienam mokiniui gauti mokymosi pagalbą, skiriant pagal poreikį konsultacijas, turi būti sudaryta **visose ugdymo srityse, mokantis ne tik lietuvių, užsienio kalbų, matematikos, istorijos,** bet ir kitų ugdomųjų dalykų. Šių konsultacinių valandų naudojimas turi atitikti tiesioginę paskirtį, t.y. turi būti skiriamos mokymosi pagalbai teikti ir mokinių pasiekimams gerinti, todėl negalima jų naudoti kitoms reikmėms (pvz., mokinių lydėjimui į baseiną)



# Mokinių pasiekimų analizė

- \* Brandos egzaminai
- \* PUPP
- \* Nacionaliniai mokinių pasiekimų tyrimai



- \* Kaip pagerinti mokinių, nepasiekusių patenkinamo lygio, rodiklius?
- \* Kaip sumažinti pasiekimų skirtumus tarp berniukų ir mergaičių?
- \* Kaip pagerinti atskirų dalyko žinių taikymo ir aukštesnio lygio mąstymo gebėjimus?
- \* Kaip pagerinti mokinių raštingumą?
- \* Kaip sumažinti tų pačių mokinių pasiekimų skirtumus tarp atskirų dalykų?
- \* Kaip sumažinti pasiekimų skirtumus tarp mokyklų?
- \* Kaip sumažinti skirtumus tarp prasčiausių ir aukščiausių rezultatų (“ūšai”)?
- \* Kaip padėti vaikui patirti mokymosi **sėkmę**?

# Mokinių pasiekimų gerinimo rekomendacijos

- 1. Bendrojo ugdymo mokyklų vadovams:
  - \* 1.1 Išnagrinėti 4 ir 8 klasių ST pasiekimus mokyklos, klasės, mokinio lygmenimis, palyginti juos su šalies, dalyvavusių ST savivaldybių ir Klaipėdos savivaldybės apibendrintais rodikliais.
  - \* 1.2. Voratinklinėse diagramose atkreipti dėmesį ne tik į atskirų dalykų pasiekimus, mokyklos sukuriama pridėtinę vertę, bet ir į mokinių savijautos, patyčių situacijos, mokyklos klimato, mokėjimo mokytis rodiklius, nes šie rodikliai turi tiesioginės įtakos mokinių pasiekimams.
  - \* 1.3. Išanalizuoti ir įvertinti savo mokyklos mokinių pasiekimus pagal atskirų dalykų procentines diagramas, palyginti atskirų dalykų pasiekimus mokykloje, atskirose klasėse ir pavienių mokinių, nustatyti ryškių skirtumų tarp atskirų dalykų pasiekimų priežastis.
  - \* 1.4. Išnagrinėti savo mokyklos ir atskirų mokinių ST rodiklius pagal pasiekimų lygmenis, įvardinti priežastis, kodėl mokyklose yra mokinių, nepasiekusių atskirų dalykų patenkinamo lygio, dėl kokių priežasčių ryškiai skiriasi berniukų ir mergaičių ST rezultatai.
  - \* 1.5. Išanalizuoti ir kartu su dalykų mokytojais bei metodinėmis tarybomis aptarti mokyklos ST rezultatus pagal dalykų turinio ir kognityvinių gebėjimų sritis, nustatyti stipriąsias ir silpnąsias sritis ne tik mokyklos, bet ir klasės (mokinio) lygmenimis.
  - \* 1.6. Išnagrinėti ir įvertinti mokyklos mokinių pasiekimus pagal stačiakampes diagramas, nustatyti priežastis, kodėl dalis mokinių nepasiekė šalies vidurkio, kodėl pernelyg dideli skirtumai tarp aukščiausių ir žemiausių mokinių pasiekimų, kodėl pavienių mokinių ypač žemi pasiekimai.
  - \* 1.7. Išanalizavus ir įvertinus ST pasiekimus, nustačius stipriąsias ir tobulintinas sritis, didžiausius nukrypimus nuo normos, identifikuojant tų nukrypimų priežastis, susitarti dėl mokyklos veiklos prioritetų ir metiniame veiklos plane numatyti priemones, padėsiančias pagerinti mokinių pasiekimus. Siekiant padėti mokiniams įveikti mokymosi sunkumus, efektyviau naudotis pagalbos specialistų įdirbiu bei ugdymo planų teikiamomis galimybėmis (individualios ir grupinės konsultacijos ir kt.). Numatyti priemones, gerinančias mokinių raštingumą, ne tik per lietuvių kalbos, bet ir per kitų dalykų pamokas.
  - \* 1.8. Išanalizavus ir įvertinus mokinių savijautos, patyčių situacijos, mokyklos klimato, mokėjimo mokytis rodiklius, kartu su klasių vadovais ir pagalbos specialistais numatyti konkrečias priemones šių rodiklių gerinimui mokyklos, klasės, konkretaus mokinio lygmeniu. Esant poreikiui, kreiptis į Pedagoginę psichologinę tarnybą dėl pagalbos, įgyvendinant numatytas priemones.

# Mokinių pasiekimų gerinimo rekomendacijos

- \* 2. Pedagogų švietimo ir kultūros centro metodininkams, kuruojantiems 4 ir 8 klasių ST vykdyto patikrinimo dalykus:
- \* 2.1. Išanalizuoti Klaipėdos savivaldybės ataskaitas, įvertinti savivaldybės ir atskirų mokyklų ST rezultatus, palyginti juos su šalies ir dalyvavusių ST savivaldybių rezultatais.
- \* 2.2. Kartu su miesto pradinių klasių bei lietuvių kalbos mokytojų metodiniais būreliais numatyti priemones ir parengti priemonių planą, padėsiantį pagerinti mokinių raštingumą.
- \* 2.3. Kartu su miesto pradinių klasių, lietuvių kalbos, matematikos, gamtos mokslų ir socialinių mokslų mokytojų metodiniais būreliais aptarti dvejų metų ST užduočių struktūrą, organizuoti miesto mokytojams metodinius mokymus, kursus ir seminarus, padėsiančius pagerinti mokinių aukštesnio mąstymo gebėjimus bei gebėjimus taikyti žinias.

# Mokinių pasiekimų gerinimo rekomendacijos

- \* 3. Švietimo skyriaus specialistams:
- \* 3.1. Išanalizuoti savo kuruojamos mokyklos ST rezultatus ir įvertinti juos savivaldybės lygmeniu, palyginti juos su šalies ir dalyvavusių ST savivaldybių rezultatais.
- \* 3.2. Įvertinti kuruojamų dalykų 4 ir 8 klasėse savivaldybės mokyklų ST rodiklius šalies ir dalyvavusių ST savivaldybių kontekste.
- \* 3.3. Konsultuoti kuruojamas mokyklas, Pedagogų švietimo ir kultūros centro metodininkus, miesto dalykinių metodinių būrelių pirmininkus, pagalbos mokiniui specialistus ST pasiekimų gerinimo klausimais.

# Kaip panaudoti išorės vertinimo ataskaitas mokyklos veiklos tobulinimui?

\* ?

\* ?

\* ?

# Išorinio vertinimo ataskaitų skaitymas

- \* Specialistų grupė (3-4)
- \* Mokyklos atstovai (vadovai, mokytojai, pagalbos specialistai )
- \* Tikslingų klausimų formulavimas
- \* Stipriųjų mokyklos veiklos aspektų akcentavimas
- \* Tobulintinų veiklos aspektų aptarimas
- \* Numatomų pokyčių mokykloje projektavimas

# Klausimai

- \* Kaip patys vertinate ataskaitą?
- \* Kokioje mokyklos veiklos srityje padaryta pažanga?
- \* Kuris svarbiausias tobulintinas aspektas?
- \* Kodėl...
- \* Koku būdu...
- \* Kaip...
- \* Kokie trukdžiai...
- \* Kokios pagalbos...
- \* Kokių susitarimų...
- \* Kas pasikeis ...



# Ataskaitos formuluotės – „sufleris“ veiklos tobulinimui

- \* „...mokytojams reikėtų persiorientuoti į šiuolaikinę mokymosi sampratą atliepiančius mokymo proceso organizatorius, koordinatorius, konsultanto vaidmenis...“
- \* „...ugdymo turinys taptų įdomesnis, kuriantis iššūkius, jei dažniau būtų nukreiptas į mokinių interesus, būtų sprendžiamos gyvenimiškos problemos...“
- \* „...mokymosi motyvacija pasiektų dar aukštesnį lygį, jei mokytojai taikytų kuo įvairesnių mokymo(si) strategijų, kiekvienoje pamokoje pabrėžtų kiekvieno mokinio mokymosi sėkmę“
- \* „...mokymas bendradarbiaujant vyktų sėkmingiau, jeigu mokytojai skirtų daugiau dėmesio darbo grupėmis ir poromis organizavimo specifikai..“

# Švietimo skyriaus specialistų įdirbis

- \* Valstybės tarnautojo kasmetinių uždavinių, susijusių su kuruojamų dalykų ar mokyklų mokinių pasiekimų analize, nustatymas
- \* Švietimo pagalbos efektyvumo nustatymas bendrojo ugdymo mokyklose, kuriose mokomi įvairiapusių raidos, elgesio ar/ir emocijų sutrikimų turintys mokiniai
- \* Švietimo pagalbos efektyvumo nustatymas bendrojo ugdymo mokyklose, kuriose mokomi intelekto sutrikimų turintys mokiniai
- \* Pasitarimai (konsultacijos) su ikimokyklinio ugdymo įstaigų logopedais ir vadovais bei bendrojo ugdymo mokyklų logopedais ir vadovais dėl tarpinstitucinio bendradarbiavimo ir pagalbos vaikui tęstinumo
- \* Tyrimas dėl mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, aprūpinimo reikalingomis ugdymo(-si) priemonėmis

# Kas toliau?

- \* Lyderių laikas 3
- \* “Mėlynasis proveržis”
- \* STEAM
- \* “Kultūros kuprinė”
- \* Plaukimo programos efektyvinimas
- \* Jūrinė kultūra ir ugdymo turinys
- \* Švietimo paslaugų modernizavimo 2018-2020 m. programa
- \* ... Iššūkių įveikimas

**“Ir atėjo ta diena, kai pumpurui rizika likti užsisklendusiam tapo skausmingesnė už riziką prasiskleisti ir pražįsti”**

Anais Nin

